

Referat

Sekretariat:

Aalborg Kommune
Miljø- og Energiforvaltningen
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby
Tlf. 9931 9400
www.limfjordsraadet.dk
limfjordsraadet@aalborg.dk

Forum Limfjordsrådet

Tid 8. april 2016, 9.00 – 11.30

Sted Kulturcenter Limfjord, Skyttevej 12-14, 7800 Skive

Deltagere Brønderslev, Ole Andersen
Herning, Jens-Bernhard Knudsen
Herning, Anne Marie Søe Nørgaard
Holstebro, Karsten Filsø
Holstebro, Aksel Gade
Jammerbugt, Jens Chr. Golding
Lemvig, Jørgen Nørby
Lemvig, Steffen Husted Damsgaard
Morsø, Meiner Nørgaard
Morsø, Poul Roesen
Randers, Jens Peter Hansen
Rebild, Thomas Simoni Thomsen
Skive, Arne Spicer Lindgren
Struer, Arne Thorgaard
Thisted, Esben Oddershede
Vesthimmerland, Jens Lauritzen
Vesthimmerland, Niels Krebs Hansen
Viborg, Claus Clausen
Aalborg, Keld Kvist
Aalborg, Jan Nymark Thaysen

Embedsmandsgruppen

Brønderslev, Asger Nielsen
Herning, Erik Skibsted
Holstebro, Torben Mølgaard
Jammerbugt, Henrik Damsgaard
Lemvig, Thomas Damgaard
Mariagerfjord, Bjarke Jensen
Randers, Lars Sandberg
Skive, Michael Eilertsen
Struer, Martin Friis Larsen
Vesthimmerland, Elise Stilling
Viborg, Jørgen Jørgensen

Sekretariatet

Carsten Rømming Sørensen
Niels Vedel

Afbud Frederikshavn
Hjørring
Ikast-Brande

Formandskab:

Vesthimmerland Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen
Frederik IX's Plads 1 Tlf. 9966 7000 www.vesthimmerland.dk
9640 Farsø post@vesthimmerland.dk

Næstformandskab:

Jammerbugt Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen
Lundbakvej 5 Tlf. 7257 7777 www.jammerbugt.dk
9490 Pandrup tm@jammerbugt.dk

Mødeleder Jens Lauritsen
Referent Niels Vedel
Udsendt 21. april 2016

**Sagsnr./Dok.
nr.**

1. Godkendelse af dagsorden.

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at forslag til dagsorden godkendes.

Indstilling godkendt.

2. Havørred Limfjorden

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at

- Limfjordsrådet tager orientering om lystfiskerguiden til efterretning.
- Limfjordsrådet tager orientering om kommende projekter under "Havørred Limfjorden" til efterretning.

Baggrund:

Den nye lystfiskerguide er nu trykt og klar til at blive solgt fra lokale turistkontorer, fiskegrejsbutikker, boghandlere mv. Efterspørgslen er god, og der er i forbindelse guiden også lavet en samarbejdsaftale med Visit Nordjylland og Enjoy Limfjorden om markedsføring af denne lystfiskerguide og limfjordsfiskeriet i Tyskland og Danmark.

Sekretariatet præsenterer på mødet det videre arbejde, herunder projektidéer og fundraising.

Indstilling godkendt.

Vedr. tv-indslag om "Havørred Limfjorden" m.fl. kan det være relevant at rette henvendelse til Rigmor Sams på TV Midtvest.

3. Tættere samarbejde mellem stat og kommuner om overvågning

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Dialog og samarbejde med Naturstyrelsen om overvågningen finder sted i regi af Limfjordsrådet.

Baggrund:

Regeringen, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Konservative har indgået en aftale om en fødevare- og landbrugspakke, der skal skabe bedre rammer for fødevare- og landbrugssektoren. Heraf fremgår, at overvågning der kan skabe væsentlig ny viden omkring belastning og kvælstofs vej "fra jord til fjord" i de danske vandoplande skal opprioriteres med:

- Supplerende målinger i form af ca. yderligere 100 målestationer, hvor der foretages ca. 1.200 ekstra målinger. Dette vil betyde, at der fremadrettet kan måles på hele det danske areal, som det fagligt set giver mening at måle udledningen af kvælstof fra.
- Målinger opstrøms i vandløbssystemet, der skal understøtte modellerne, så man får et endnu bedre udtryk for hvorfra kvælstof tabes, og hvor stort dette tab er fra de enkelte områder. Der afsættes midler til ca. 95-100 målepunkter oppe i selve vandløbssystemet – i modsætning til i dag, hvor målinger ofte kun bliver foretaget ved udløbet til fjord/kystvand. Målepunkterne placeres i de mest sårbare områder, og i de områder, hvor der er mest tvivl om, hvorfra kvælstofbelastningen kommer.

Naturstyrelsen har udtrykt ønske om et mere fast samarbejde med kommunerne om overvågningen i oplandet til Limfjorden.

Indstilling godkendt.

- ***Det er positivt med flere målinger og øget dokumentation.***
- ***Ud over sårbare områder bør det overvejes at placere målestationer ved de robuste områder for at dokumentere, at de rent faktisk er robuste.***

4. Formandskabets møde med daværende Miljø- og Fødevareminister Eva Kjer Hansen og invitation til møde med den nye Miljø- og Fødevareminister Esben Lunde Larsen.

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at

- Orientering om formandskabets møde med daværende Miljø- og Fødevareminister Eva Kjer Hansen tages til efterretning.
- Velkomstbrev/invitation til Miljø- og Fødevareminister Esben Lunde Larsen tages til efterretning.

Baggrund:

Formandskabet afholdt den 4. februar 2016 møde med daværende Miljø- og Fødevareminister Eva Kjer Hansen. Efterfølgende har Esben Lunde Larsen overtaget ministerposten.

Bilag:

- Opfølgende brev på møde mellem Limfjordsrådets formandskab og Miljø- og Fødevareminister Eva Kjer Hansen vedlægges.
- Brev/invitation til Miljø- og Fødevareminister Esben Lunde Larsen vedlægges.

Indstilling godkendt.

- ***Regionerne kontaktes vedr. kompensationsopdræt og indsatsen for at få afklaret mulighederne for at tiltag vedr. anvendelse af kompensationsopdrættede muslinger koordineres.***

- ***Der skal til næste Limfjordsrådsmøde samles op på viden om ålegræs som virkemiddel. Der er tiltag i Nissum Fjord (Lemvig Kommune) og Mariagerfjord (Mariagerfjord Kommune).***

5. KKR-Nordjyllands temamøde om Limfjordsrådet 12.02.2016

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Orientering om KKR-Nordjyllands temamøde om Limfjordsrådet 12.02.2016 tages til efterretning.

Baggrund:

Den 12.02.2016 havde formandskabet en drøftelse med KKR-Nordjylland om bl.a. snitflader mellem KKR og Limfjordsrådet, herunder Limfjordsrådets strategipapir, klima, turisme m.m.

Deltagerkredsen var KKR-nordjyllands medlemmer, udvalgsformænd for kommunernes teknik og miljøudvalg samt kommunernes tekniske direktører.

Bilag:

- Opfølgingsbrev på KKR-Nordjyllands temamøde om Limfjordsrådet 12.02.2016 vedlægges.

Indstilling godkendt.

- ***Der var ikke umiddelbart et behov for særskilt møde med kommunerne i Region Midt om Limfjordsrådet og dets arbejde.***
- ***Skulle behovet opstå besøger Formandskabet gerne de tekniske udvalg. Det blev aftalt at medlemskommunerne i givet fald kontakter Sekretariatet.***

6. Den Danske Naturfond – Muligheder for samarbejde

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Limfjordsrådet drøfter strategi og mulighederne for samarbejde med Den Danske Naturfond.

Baggrund:

Den Danske Naturfond er i øjeblikket i gang med at opbygge deres organisation, og har netop udgivet strategien for, hvilke type projekter de vil arbejde med.

Sekretariatet er i kontakt med fonden og har 07.03.2016 afholdt møde med fonden. Projektkataloget med mulige kommunale naturfundsprojekter blev drøftet, herunder:

- Kerneprojekter i vandplanen, der er for dyre, men giver en stor naturmæssig gevinst.
- Ådalsprojekter, f.eks. større genslyngningsprojekter, som ikke er med i vandplanen.
- Vådmarksprojekter, der har en høj naturmæssig værdi, men som ikke kan finansieres af N- og P-vådmarksordningen eller lavbundsprojekter. Det kunne eksempelvis være naturgenopretning af inddigede fjordarme eller strandenge.
- Retablering af moser eller andre CO₂-projekter.

- "Tørre" naturprojekter, f.eks. opkøb af jord for at sikre større sammenhængende heddearealer mv.

Sekretariatet gennemgår konklusionerne fra mødet og muligheden for samarbejde med Naturfonden om konkrete projekter og afklaring af strandengsproblematikker.

Bilag:

- 07.03.2016 referat af møde mellem Den Danske Naturfond og Limfjordsrådets Sekretariat eftersendes.
- Endelig liste over naturprojekter i oplandet til Limfjorden vedlægges.
- Link til Den Danske Naturfonds strategi: <http://ddnf.dk/2016/03/den-danske-naturfond-klar-med-strategi-og-foerste-projekter/>

Indstilling godkendt – Der henvises til vedlagte slides vedr. opfølgning på mødet med Naturfonden. Sekretariatet forventer at kontakte Aage V. Jensens fonde også, med henblik på afklaring af muligheder for samarbejde i relation til stenrevsprojektet. Involverede kommuner vil i givet fald blive inviteret med. Det er vigtigt, at disse møder/henvendelser koordineres.

7. Helhedsplaner

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Limfjordsrådet drøfter det videre arbejde med helhedsplaner.

Baggrund:

Det har tidligere været drøftet i Limfjordsrådet, at det i forhold til vandløbsudfordringer er i alles interesse, at der skabes løsninger, der er fremtidssikret og kan varetage både afvandings- og miljøhensynene. Kommunerne kunne i den forbindelse have en rolle med udarbejdelse af helhedsplaner for vandløbsoplandene. Arbejdet kunne bygge på samme skabelon som vandrådsarbejdet, hvor den lokale forankring og tætte dialog har været nøgleordene for de helhedsorienterede løsninger, som alle parter har kunnet blive enige om.

Både tidligere Miljø- og Fødevarerminister Eva Kjer Hansen og Den Danske Naturfond har vist interesse for arbejdet med helhedsplaner.

Bilag:

- Foreløbig skabelon for helhedsplan.

Limfjordsrådet diskuterer helhedsplaner og drøfter vigtigheden af, at "feje for egen dør", herunder at forholde sig til eksempelvis spildevand. Lemvig Kommune har fået styr på alle overløb m.v. – Interesserede er velkomne til et besøg.

Håndtering af hormonforstyrrende stoffer, medicinrester, tungmetaller etc. er emner, der i vandplansammenhæng er en del usikkerhed omkring. Der kunne spørges ind til udfordringerne på et kommende ministermøde.

8. Vandplanindsatser

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Limfjordsrådet indstiller til medlemskommunerne, at opgaven beskrevet for Vandoplandsstyregrupper i 2. vandplanperiode, i oplandet til Limfjorden varetages af Limfjordsrådet.
- Sekretariatet løbende og efter behov indsender en opdateret VOP, der derefter konfirmeres på efterfølgende møde i Vandoplandstyregruppen (Limfjordsrådet).
- I forhold til den indgåede aftale mellem KL og Naturstyrelsen, herunder den forcerede tidsplan, informeres tydeligt i pressemeddelelser m.v. om, hvordan opgaven gribes an og løses i oplandet til Limfjorden.

Baggrund:

KL og Naturstyrelsen har indgået en aftale for 2016 om vådområdeindsatsen. Af denne fremgår det, at de nuværende VOS'er forsætter og:

- Koordinere ændringer i vådområdeindsatsen for perioden 2010-2015. To gange årligt opdateres planen og indsendes til Naturstyrelsen 1. juni og 1. december.
- Planlægger og koordinerer en samlet vådområdeindsats for perioden 2016-2021.
- Udarbejder inden 1. juni 2016 en plan for hovedvandopland hvoraf mulige projekter, deres økonomi, reduktion af næringsstof og overordnet tidsplan for gennemførelse fremgår.
- Beslutter hvilke mulige projekter, der forventes ansøgt om tilskud til.
- Udpeger én projektejer (kommune) for hver forundersøgelse og for hvert etableringsprojekt blandt styregruppens medlemmer.
- Sikrer, at den gennemsnitlige arealeffektivitet for den forventede vådområdeindsats for hovedvandopland er mindst 90 kg N/ha hhv. 5 kg P/ha.
- Sikrer, at den gennemsnitlige omkostningseffektivitet for den forventede vådområdeindsats maksimalt er 1.300 kr/kg N og 16.800 kr/kg P
- Vandoplandsplanen opdateres, når projektporteføljen i vandoplandet ændres.
- Indsender den gældende vandoplandsplan for hovedvandoplandet efter behov i forhold til nye og reviderede ansøgninger dog mindst to gange årligt.

Naturstyrelsens mål er, at 30 % af de forundersøgelser, der fremgår af VOP'en, fremsendes som ansøgning om tilskud til forundersøgelse i 2016. Der vil være én ansøgningsrunde i 2016 for N- og P-vådområder. Denne løber fra 3. juni til 4. oktober 2016.

Der er følgende tidsfrister for arbejdet med den nye vådområdeindsats i 2016:

- Styregruppens sammensætning og formandskab skal meddeles Naturstyrelsen senest 1. maj 2016.
- Opdateret vandoplandsplan for perioden 2010-2015 indsendes til Naturstyrelsen senest 1. juni og senest 1. december 2016.
- Vandoplandsplanen for hele eller dele af perioden 2016-2021 udarbejdes på Miljø- og Fødevarerministeriets VOP-skema for VP2 og indsendes til Naturstyrelsen senest 3. juni 2016.
- Mål om at 30 % af de planlagte forundersøgelser i de enkelte hovedvandoplande, jf. vandoplandsplanens faneblad 1, skal være ansøgt senest 4. oktober 2016.

Bilag:

- Brev vedr. tillæg til aftale om vådområdeindsatsen i 2016.
- Tillæg til aftale om vådområdeindsatsen gældende for 2016.
- Fordeling af vådområdeindsatsen 2016.

Indstilling godkendt

9. Interregprojektet - Water Co-Governance for sustainable ecosystems

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Limfjordsrådet drøfter mulighederne i pilotområdet Limfjorden for mere konkrete delprojekter med fokus på interessentinddragelse i vandplanindsatsen.

Baggrund:

Sekretariatet præsenterer oplæg om koordinering af vandplanarbejdet, herunder ovennævnte vådområdeindsats og Interregprojektet.

Indstilling godkendt – Der henvises til vedlagte slides.

Sekretariatet udarbejder en mere detaljeret procesplan omkring involvering.

Der annonceres efter vådområdeprojekter og landboforeningerne opfordres til at drøfte mulighederne i vådområdeindsatsen med landmændene.

Projekterne vælges forsat ud fra kriterier om, at de skal give mest muligt kvælstof for pengene og være dem, der giver faglig mest mening.

10. Vådområdeindsatsen og Lavbundsprojekter status (VOS)

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller, at:

- Orienteringen om status for vådområdeindsatsen og lavbundsprojekterne tages til efterretning.

Baggrund:

Kort orientering om status for lavbunds- og vådområdeprojekter i første planperiode.

Til ansøgningsrunden for lavbundsprojekter med deadline 15. marts er Sekretariatet involveret i ansøgninger til projekter ved Karby Enge og Hanstholm Å (Mors – i alt 100 ha.) og Nr. Skovsgaard (Jammerbugt, 110 ha.). Viborg og Vesthimmerlands Kommune indsender herudover yderligere et projekt ved henholdsvis Trevad Møllebæk (71 ha.) og Ørndrup Sø. Naturstyrelsen forventer endvidere at indsende en ansøgning om forundersøgelse af Nørreådalen (140 ha.) i Viborg Kommune.

Yderligere ansøgningsrunde i 2016 er:

- 15. august til 18. oktober

Indstilling godkendt.

11. Regnskab for 2015

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller til Limfjordsrådet, at:

- Limfjordsrådets regnskab for 2015 godkendes.

Baggrund:

Sekretariatet præsenterer på mødet regnskab for 2015.

Limfjordsrådets regnskab for 2015 blev udleveret (vedlægges også referat). Regnskabet er ved at blive revisionspåtegnet.

Hvis ikke der kommer bemærkninger i løbet af weekenden, godkendes Limfjordsrådets regnskab for 2015 under forudsætning af, at Revisionen af regnskabet ikke giver anledning til bemærkninger.

12. Presse.

Indstilling:

Embedsmandsgruppen indstiller:

- At eventuelle henvendelser fra / til pressen drøftes.

Der har i forbindelse med udsendelse af dagsordenen ikke været henvendelser fra journalister. Det blev konkluderet, at der på mødet ikke var behandlet emner, der krævede særlig opmærksomhed i forhold til pressen.

13. Orientering/Bordet rundt.

- Status på Fjordhaveprojektet
- Status på Stenrevsprojektet
- Oplæg om "Tværkommunale samarbejder – Inspirationstime" på KL's Teknik og Miljø' 16 konference.

Vedr. stenrevsprojektet opfordrede Skive Kommune til at inddrage erfaringerne med etablering af stenrev ved Glyngøre.

14. Eventuelt

Næste møde i Limfjordsrådet 10. juni 2016 er et heldagsarrangement på Mors om vådområder.